

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Dalibora Bruka a soudců JUDr. Vladimíra Doležela a JUDr. Ivony Ryšánkové ve věci

žalobkyně: **P.N.**, narozená dne XXXXX
bytem XXXXX, XXXXX
zastoupená advokátem Mgr. Markem Freundem
sídlem třída Tomáše Bati 3672, 760 01 Zlín

proti
žalované: **RealBell s.r.o.**, IČO 03285812
sídlem Pod Nívami 330, 760 01 Zlín
zastoupená advokátem Mgr. Petrem Maršálkem
sídlem Stará cesta 676, 755 01 Vsetín

o zaplacení 340.000 Kč s příslušenstvím,

o odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu ve Zlíně ze dne 24. října 2019
č. j. 35 C 39/2017-328

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku I. potvrzuje.
- II. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku II. mění tak, žalobkyně je povinna nahradit žalované na náklady řízení částku 27.986 Kč do tří měsíců od právní moci rozhodnutí k rukám právního zástupce žalované.
- III. Žalobkyně je povinna nahradit žalované na nákladech odvolacího řízení částku 4.963 Kč do tří měsíců od právní moci rozhodnutí k rukám právního zástupce žalované.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem soudu I. stupně citovaným v záhlaví tohoto rozsudku bylo rozhodnuto takto: I. Žaloba, kterou se žalobkyně po žalované domáhala zaplacení částky 340.000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 340.000 Kč od 20. 9. 2016 do zaplacení, se zamítá. II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 139.928 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám zástupce žalované.
2. Podle nosného odůvodnění rozhodnutí se žalobkyně domáhá vůči žalované zaplacení částky 340.000 Kč s příslušenstvím z neplatné mezi nimi dne 3. 11. 2015 uzavřené kupní smlouvy, jejímž předmětem byla bytová jednotka č. 788/111 v budově Zlín, č. p. 788 se součástmi a příslušenstvím a sjednaná kupní cena ve výši 660.000 Kč (dále jen předmětná smlouva). Důvody neplatnosti předmětné smlouvy spatřuje v tom, že v době jejího uzavření jednala v duševní poruše, v omylu v osobě kupujícího, v omylu kupní ceny. Uplatněný nárok odůvodnila rovněž tím, že uzavřenou kupní smlouvou byla neúměrně zkrácena. Výši požadovaného plnění odůvodnila nemožností vrácení vzájemného plnění žalovanou (§ 2999 o. z.), tj. vrácením předmětu smlouvy (předmětného bytu), který žalovaná následně prodala (za kupní cenu podle smlouvy ze 7. 3. 2016 ve výši 998.000 Kč) a nabyvatelé k němu nabyli vlastnické právo v dobré víře. Obvyklá cena předmětného bytu se podle žalobkyně pohybuje na částce 1mil. Kč, kterou je žalovaná povinna žalobkyni vydat jako bezdůvodné obohacení oproti povinnosti žalobkyně vrátit žalované kupní cenu ve výši 660.000 Kč. Započtením obou pohledávek potom pohledávka žalobkyně činí jí požadovanou částku. Soud I. stupně dále uvedl, že jeho rozhodnutí ve věci samé ze dne 28. 11. 2018, č. j. 35 C 39/2017-228, kterým byla žaloba zamítnuta, bylo po přezkumu odvolacím soudem ohledně žalobkyní uplatněných důvodů neplatnosti kupní smlouvy uzavřené mezi účastníky řízení přisvědčeno s tím, že v dalším řízení podle zrušovacího usnesení odvolacího Krajského soudu v Brně pobočka ve Zlíně ze dne 8. 3. 2019, č. j. 59 Co 27/2019-255, byl zavázán právním názorem vypořádat se ještě žalobkyní uplatněným důvodem jejího neúměrného zkrácení. Doplněným dokazováním v dalším řízení vycházel ze soudním znalcem Ing. Ladislavem Vaculíkem učiněným závěrem obecné ceny předmětného bytu k datu uzavření předmětné kupní smlouvy mezi účastníky řízení ve výši 915.000 Kč. Účastnicemi sjednanou kupní cenu ve výši 660.000 Kč představuje 72,13 % z ceny obvyklé, kterou neshledal v hrubém nepoměru, když okolnosti uzavření kupní smlouvy, na které každým z účastníků poukazoval pro posouzení neúměrného zkrácení, nejsou rozhodné (výrok I. rozhodnutí). Nákladový výrok II. byl odůvodněn úspěšností žalované v řízení (§ 142 odst. 1 o. s. ř.).
3. Proti citovanému rozsudku podala žalobkyně odvolání. V podstatném jeho odůvodnění setrvala na již v řízení před soudem I. stupně uvedeném názoru, že obecnou cenou předmětného bytu je kupní cena, za kterou žalovaná jej prodala dne 7. 3. 2016, tj. 988.000 Kč (správně podle kupní smlouvy ze dne 7. 3. 2016 ve výši 998.000 Kč). Poukázala na výpověď znalce Ing. Vaculíka, podle kterého cena bytu v době uzavření kupní smlouvy mezi účastníky řízení a následně v prodej téhož bytu žalovanou se neměnila. Lze tedy konstatovat, že obvyklá cena byla kupní cenou, za kterou byl byt žalovanou prodán. Z ní kupní cena podle smlouvy mezi účastníky tohoto řízení činí 66,8 %. Namítala dále, že jiné skutečnosti mají vliv na posouzení neúměrného zkrácení. Má za to, že na hrubý nepoměr lze odkazovat jak z pohledu kvantifikačního, tedy z hlediska poměru realizované ceny k obecné hodnotě věci, tak i z hlediska subjektivního, z okolností případu. Jinými okolnostmi mohou být např. vztah spotřebitel a podnikatel, slabší a silnější strana závazkového vztahu, odbornost podnikatele či invalidita žalobkyně a omyl žalobkyně, do kterého byla uvedena ze strany třetí osoby personálně propojené se žalovaným. Určitě tyto okolnosti musejí mít vliv na stanovení hrubého nepoměru ke vzájemnému plnění, když ustanovení druhého odstavce § 1793 o. z. uvádí, že o hrubý nepoměr nejde,

pokud se plnění přijímá za mimořádnou cenu ze zvláštní obliby. Tzv. zvláštní obliba jistě není měřítkem kvantifikačním (vyjádřitelným obecnou cenou), je právě onou jinou okolností (subjektivní povahy), ke které se při hodnocení hrubého nepoměru přihlíží. Pro danou věc je důležité období před uzavřením smlouvy a role Agentury Zvonek v něm. Z důkazů, které byly soudu předloženy, vyplývá, že tento subjekt vůči žalobkyni nepostupoval jako odborník ve smyslu ust. § 5 o. z. Jednal s ní bez odborné péče a důsledky tohoto jednání se projeví ve stanovení kupní ceny bytu výrazně nižší, než byla jeho cena obvyklá. Tato okolnost se tak musí projevit do hodnocení, zda se jedná či nejedná o hrubý nepoměr ve vzájemném plnění, i v případě, že se realizovaná kupní cena pohybuje v rozmezí 66 – 72 % (tedy nad polovinou) obvyklé ceny bytu. Opětovně poukázala na to, že byla uvedena v omyl o kupní ceně určenou zprostředkovatelskou realitní kanceláří, která si byla vědoma odlišné obecné ceny. Poukázala na personální propojení žalované a zprostředkovatelské realitní kanceláře s rozvedením jednání se zástupcem zprostředkovatele, který v daném případě nebyl nestranný a přeprodal předmětný byt jiné společnosti svých rodičů a následně zprostředkoval jeho prodej. Dále vytýkala soudu I. stupně, že neaplikoval ohledně nákladů řízení ust. § 150 o. s. ř., ač je osobou nemajetnou, invalidní. Usnesením Okresního soudu ve Zlíně ze dne 31. 10. 2016 č. j. 36 Nc 601/2016-29 jí bylo přiznáno osvobození od soudních poplatků v celém rozsahu pro toto řízení a současně jí byl ustanoven zástupce z řad advokátů. Je invalidní důchodkyní III. stupně, její důchod činí 14.478 Kč měsíčně s náklady toliko na bydlení ve výši cca 8.500 Kč měsíčně. Jiný příjem nemá a je nemajetná. Navrhla zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci soudu I. stupně k dalšímu řízení. V případě potvrzení napadeného rozhodnutí ve věci nechť žádnému z účastníků není přiznáno právo na náhradu nákladů řízení.

4. Žalovaná v písemném vyjádření k odvolání se v zásadě ztotožnila se skutkovými i právními závěry soudu I. stupně. Souhlasila s postupem soudu I. stupně pro určení obvyklé ceny předmětného bytu prostřednictvím znaleckého posudku. Současně však zopakovala v řízení před soudem I. stupně uplatněné připomínky, že znalec bez přesvědčivého zdůvodnění použil pouze dva nejhodnotnější byty, přičemž sama doložila, že stejný byt pouze ve vedlejším vchodu byl prodán za 700.000 Kč a že pokud by pro posouzení neúměrného zkrácení měly být zohledněny i další skutečnosti, tak v daném případě svědčí pro snížení kupní ceny vzhledem k okamžitému výkupu za účelem dalšího prodeje, prodávající byla v dlužích a na předmětném bytu vážla poznámka o podaném návrhu na výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva. Žalovaná při koupi předmětného bytu podstupovala značné riziko možného uplatnění neúčinnosti smlouvy a přes dluhy jí byla vyplacena při uzavření smlouvy částka 100.000 Kč. Poukázala na legitimní možnost prodeje nemovitosti v exekuci za 2/3 tržní ceny. Zástupce zprostředkovatele učinil žalobkyni pouze cenovou nabídku, kterou akceptovala. Uvedla dále, že žalobkyně pracovala pro finanční úřad i pro finanční společnosti, takže byla zcela způsobilá posoudit smluvní podmínky, což nic nemění na skutečnosti, že je v invalidním důchodu. Ztotožnila se i se závěrem soudu I. stupně ohledně nákladového výroku, že v daném případě nejsou dány podmínky pro aplikaci ust. § 150 o. s. ř. Navrhla potvrzení napadeného rozhodnutí.
5. Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno osobou k tomu oprávněnou (§ 201 o. s. ř.), v zákonné lhůtě (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), týká se rozhodnutí, proti němuž je odvolání přípustné (§ 202 odst. 1 a contrario o. s. ř.), uplatněny byly podle obsahu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) odvolací důvody podle § 205 odst. 2 písm. d), e), g) o. s. ř., po přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo i z důvodů, které nebyly v odvolání uplatněny (§ 212a odst. 1 o. s. ř.), v systému neúplné apelace (§ 119a o. s. ř.), dospěl k závěru, že odvolání do výroku I. napadeného rozhodnutí, tj. ve věci samé, není důvodné.

6. Lze předestřít, že soud I. stupně dostál v dalším řízení po zrušení jeho předchozího rozhodnutí a vrácení mu věci závazným právním názorům vyjádřeným v citovaném zrušovacím rozhodnutí odvolacího soudu (§ 226 odst. 1 o. s. ř.).
7. Pro rozhodnutí ve věci samé náležitě zjistil skutkový stav, ze kterého vyvodil zákonu odpovídající skutkové i právní závěry, na které lze pro stručnost a jejich správnost odkázat, jak jsou blíže rozvedeny v odůvodnění napadeného rozhodnutí v intencích ust. § 157 odst. 2 o. s. ř.
8. V dalším řízení vycházel z odvolacím soudem v předchozím jeho rozhodnutí akceptovaným právním názorem, že předmětná kupní smlouva není neplatná z důvodů uplatněných žalobkyní, tj. že v době jejího uzavření jednala v duševní poruše, v omylu v osobě kupujícího, v omylu kupní ceny.
9. Lze zdůraznit, že do koncentrace řízení (§ 119a o. s. ř.) žalobkyně neuplatnila tvrzení svědčící i o jiných důvodech neplatnosti předmětné smlouvy, která by byla do uvedeného procesního stádia řízení z tvrzení žalobkyně seznatelná ve smyslu případné aplikace ust. § 588 o. z.
10. Žalobkyně v odůvodnění žaloby, stejně jako v odvolání „kritizovala“ postup zprostředkovatelské realitní kanceláře.
11. Zprostředkovatel však nebyl účastníkem zprostředkované smlouvy posuzované v tomto řízení, když vztah mezi zprostředkovatelem a zájemcem je založen na jiném smluvním základu upraveném v ust. § 2445 a násl. o. z., než na jakém je založen vztah účastníků kupní smlouvy (§ 2128 a násl. o. z.), sic zprostředkované.
12. Do koncentrace řízení sice žalobkyně v žalobě uvedla, že zprostředkovatelská realitní kancelář a žalovaná společnost jsou personálně propojeny, přičemž ze samotného personálního propojení mezi zprostředkovatelem a kupujícím nelze ještě bez dalšího dovodit, že zprostředkovaná kupní smlouva je smlouvou neplatnou.
13. Uvedenou skutečnost žalobkyně fakticky uplatnila jako důvod neplatnosti předmětné smlouvy uzavřené v rozporu s dobrými mravy podřaditelný pod ust. § 580 o. z., případně podřaditelný pod smlouvu lichevní podle § 1796 o. z., ale až po koncentraci řízení a v odvolání.
14. Nelze vyloučit, že okolnost hrubého nepoměru plnění jedné ze stran k tomu, co poskytla druhá strana, může ve spojitosti s dalšími okolnostmi daného případu (nikoliv však sama o sobě) již naplňovat znaky jednání kolidujícího s dobrými mravy (srovnej sp. zn. 30 Cdo 1776/2007, nebo sp. zn. 30 Cdo 1653/2009).
15. Později uvedené tvrzení žalobkyně a návrhy na provedení důkazních prostředků k nim učiněné v řízení před soudem I. stupně, tak i v tomto odvolacím řízení již však bylo nutno posoudit jako nepřípustné novoty ve smyslu ust. § 205a o. s. ř., jejichž přípustnost nebylo možno podřadit pod žádnou ze zákonem předvídaných skutečností pod písm. a) - f) citovaného ustanovení.
16. Proto se jimi soud I. stupně pro rozhodnutí ve věci samé více nezabýval, jak uvedl v odůvodnění napadeného rozhodnutí a ze stejných důvodů se jimi nezabýval ani odvolací soud v tomto odvolacím řízení.
17. Z uvedeného potom vyplynula nepotřebnost pro rozhodnutí ve věci samé provedení navržených důkazů žalobkyní po koncentraci řízení v řízení před soudem I. stupně, tak i v tomto odvolacím řízení.
18. Pro neúměrné zkrácení nelze zrušit neplatnou smlouvu.

19. Při závěru soudu I. stupně ohledně platnosti předmětné smlouvy, jemuž přisvědčil i v předchozím zrušovacím rozhodnutí odvolací soud, bylo potom opodstatněné, aby se soud I. stupně zabýval, jak ostatně byl zavázán citovaným předchozím rozhodnutím odvolacího soudu, dalším žalobkyní uplatněným důvodem, tj. nárokem ze zrušení předmětné smlouvy z důvodu, že jí byla neúměrně zkrácena na kupní ceně (§ 1793 o. z.).
20. Podle § 1793 odst. 1. o. z. zaváží-li se strany k vzájemnému plnění a je-li plnění jedné ze stran v hrubém nepoměru k tomu, co poskytla druhá strana, může zkrácená strana požadovat zrušení smlouvy a navrácení všeho do původního stavu, ledaže jí druhá strana doplní, oč byla zkrácena, se zřetelem k ceně obvyklé v době a místě uzavření smlouvy. To neplatí, pokud se nepoměr vzájemných plnění zakládá na skutečnosti, o které druhá strana nevěděla ani vědět nemusela.
21. Podle § 1793 odst. 2. o. z. se odstavec 1. nepoužije pro případ nabytí na komoditní burze, při obchodu s investičním nástrojem podle jiného zákona, v dražbě či způsobem postaveným veřejné dražbě naroveň, ani pro případ sázky nebo hry, anebo při narovnání nebo novaci, pokud byly poctivě učiněny.
22. Není žalovanou rozporováno a bylo již v předchozím rozhodnutí odvolacího soudu rovněž uzavřeno, že žalobkyně právo podle § 1795 o. z. uplatnila v prekluzivní jednoleté lhůtě od uzavření smlouvy (§ 1795 o. z.).
23. Není žádnou ze stran řízení zpochybňován rovněž již v předchozím rozhodnutí odvolacího soudu akceptovaný závěr soudu I. stupně, že v dané věci nebyl naplněn žádný z důvodů výluky z neúměrného krácení podle § 1794 o. z. a posuzovaná kupní smlouva není podřaditelná pod některý z právních vztahů uvedených v ust. § 1793 odst. 2 o. z.
24. Vzhledem k novému institutu neúměrného zkrácení v našem právním řádu (od 1. 1. 2014), zatím není relevantní judikatura.
25. Odvolací soud pro aplikaci ustanovení § 1793 o. z. proto vycházel především z důvodové zprávy k návrhu občanského zákoníku a z publikace Hulmák a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054), 1. vydání, 2014, s. 314-328.
26. Uvedené zdroje vychází z pravidla, podle kterého se ustanovení o neúměrném zkrácení nepoužije v případě, že se nepoměr plnění a protiplnění zakládá na skutečnosti, o níž strana, která výhodu získala, při uzavření smlouvy nevěděla ani vědět nemusela.
27. Ze zřejmých důvodů se úprava neúměrného zkrácení nepoužije v případech, kdy riziko ztráty nebo naděje na zisk nutně provází povahu obligace, nebo kdy si tyto aspekty závazku strany nutně musely uvědomit nebo je dokonce samy chtěly.
28. Lze souhlasit i s doplňující úvahou odvolací soudu Ostrava (sp. zn. 75 Co 448/2015), podle kterého, nemá-li dojít k nepřipustnému ohrožení právní jistoty účastníků smluvních vztahů, mělo by být ustanovení § 1973 o. z. vykládáno restriktivně s důsledkem, že v pochybnostech by se měl soud, který o žalobě podle tohoto ustanovení rozhoduje, přiklonit k závěru, že o neúměrné zkrácení nejde.
29. Tato restrikce by pak měla být vztahována i na posuzování okolností, za nichž byla konkrétní smlouva uzavřena, zejména na možnost získat informace ovlivňující výši ceny (blíže VS OL sp. zn. 8 Cmo 157/2018).
30. Lze podotknout, že v o. z. zakotvený právní institut neúměrného zkrácení nezakládá právo od smlouvy odstoupit, nejde ani o relativní neplatnost, ale o právo "žádat zrušení smlouvy".
31. Nebylo žádnou ze stran řízení zpochybňováno, že žalobkyní uplatněné právo na zrušení smlouvy bylo obsaženo v žalobě samotné a podle obsahu spisu dokonce již v písemném podání ze dne 12. 9. 2016.

32. Řádné uplatnění práva a v prekluzivní lhůtě (§ 1795 o. z.) bylo již blíže vyloženo rovněž v předchozím citovaném rozhodnutí tohoto odvolacího soudu, na které se i v této části pro stručnost odkazuje.
33. V daném případě se soud I. stupně nezabýval tím, zda se nepoměr plnění a protiplnění zakládá na skutečnosti, o níž strana, která výhodu získala (žalovaná), při uzavření smlouvy nevěděla ani vědět nemusela, což by a priori byla skutečnost vylučující aplikaci ust. § 1973 odst. 1 o. z.
34. To však podle názoru odvolacího soudu nebránilo tomu, aby se zabýval tím, zda uzavřením předmětné kupní smlouvy se žalobkyně zavázala k plnění v hrubém nepoměru k tomu, co poskytla žalobkyni.
35. Podle kupní smlouvy předmětem vzájemného plnění byl převod vlastnického bytu žalobkyní na žalovanou oproti kupní ceně sjednané ve výši 660.000 Kč, kterou nyní žalobkyně označuje jako cenu v hrubém nepoměru k ceně převáděného bytu.
36. Při zvážení, zda došlo k hrubému neúměrnému zkrácení, se vychází z obvyklé ceny předmětu smlouvy (předmětné bytové jednotky).
37. Lze souhlasit s níže judikovaným stanoviskem, že institut neúměrného zkrácení není institutem stanoveným k ochraně spotřebitele a nevylučuje tak i ve vztazích ze spotřebitelských smluv, kterou předmětná smlouva je, posuzovat hrubý nepoměr ve vzájemném plnění, tedy i cenu, která je obecně z posuzování přiměřenosti ve spotřebitelských smlouvách vyloučena (srovnej rozhodnutí KS Ostrava sp. zn. 75 Co 448/2015).
38. Odvolací soud neshledal důvod se odklonit od závěru citovaného rozhodnutí, že při posuzování hrubého nepoměru je sice třeba zohlednit okolnosti uzavření předmětné smlouvy. Takovými okolnostmi však nemohou být okolnosti mající svůj původ v ryze subjektivních poměrech jednajícího (pohnutka, osobní a majetkové poměry apod.), neboť rozhodující je pouze objektivní ekvivalence mezi plněním a protiplněním.
39. K obecné ceně dospěl soud I. stupně na základě znaleckého posudku znalce Ing. Ladislava Vaculíka, podle kterého k datu uzavření smlouvy činila 915.000 Kč.
40. Rozdíl mezi obecnou a sjednanou kupní cenou je 255.000 Kč, což soud I. stupně vyjádřil, 72,13 % sjednané ceny z jím zjištěné obecné ceny, v čemž nespátroval neúměrné zkrácení žalobkyně.
41. Dlužno dodat, že i kdyby soud vycházel z ceny 998.000 Kč, za kterou byl předmětný byt žalovanou následně prodán, tj. za cenu, ze které v podstatě samotná žalobkyně při uplatnění nároku vycházela, s tím, že by se jednalo o 66,8 % uvedené ceny, i tak by nebylo možno přisvědčit závěru o jejím neúměrném zkrácení.
42. Vedle argumentace soudu I. stupně s odkazem na historickou judikaturu k posuzovanému právnímu institutu neúměrného zkrácení, uvedený poměr sjednané ceny a obecné ceny, za jakou by byla považována kupní cena, za kterou byl předmětný byt žalovanou následně prodán, bylo možno přisvědčit i názoru žalované, že se jedná v rámci srovnávací analogie o poměr zákonem stanoveného nejnižšího podání u imobiliárních exekucí podle § 336e odst. 1 o. s. ř. ve výši 2/3 výsledné ceny, kterým zákonodárce nepochybně neměl z hlediska účelu exekuce a jejích zásad na mysli neúměrně zkrátit povinného.
43. Jakkoliv bude následnou soudní judikaturou neúměrnost zkrácení ze závazkového stavu postupně objektivizována a tedy i konkretizována, z uvedených důvodů lze uzavřít ve shodě se soudem I. stupně, že v daném případě o neúměrné zkrácení žalobkyně se nejedná.
44. Odvolací soud proto napadené rozhodnutí v jeho věcně správném výroku I. potvrdil (§ 219 o. s. ř.).

45. Soud je povinen nejen na návrh účastníka řízení, ale z úřední povinnosti, se zabývat tím, zda v konkrétním případě nejsou splněny zákonné podmínky pro aplikaci ust. § 150 o. s. ř.
46. Podle citovaného ustanovení jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele (ty mohou spočívat především v okolnostech případu, či poměrech účastníků), nebo odmítne-li se účastník bez vážného důvodu zúčastnit prvního setkání s mediátorem nařízeného soudem, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat.
47. Aplikace ustanovení § 150 o. s. ř. slouží k řešení situace, v níž je nespravedlivé, aby ten, kdo důvodně hájil svá porušená nebo ohrožená práva nebo právem chráněné zájmy, obdržel náhradu nákladů, které při této činnosti účelně vynaložil.
48. K tomu se opakovaně vyjádřil Ústavní soud, který ve své rozhodovací praxi stanovil jeho základní limity.
49. Ve svých rozhodnutích zaujal stanovisko, že § 150 o. s. ř. neslouží ke zmírňování majetkových rozdílů mezi procesními stranami, ale k řešení situace, v níž je nespravedlivé, aby ten, kdo důvodně hájil svá porušená nebo ohrožená práva nebo právem chráněné zájmy, obdržel náhradu nákladů, které při této činnosti účelně vynaložil.
50. Úvaha soudu, zda jde o výjimečný případ a zda tu jsou důvody hodné zvláštního zřetele, musí vycházet z posouzení všech okolností konkrétní věci.
51. V první řadě však soud přihlíží k majetkovým, sociálním, osobním a dalším poměrům všech účastníků řízení; je třeba vzít na zřetel nejen poměry toho, kdo by měl hradit náklady řízení, ale je nutno také uvážit, jak by se takové rozhodnutí dotklo zejména majetkových poměrů oprávněného účastníka (srovnej např. 30 Cdo 2880/2013, 23 Cdo 2941/2013, II. ÚS 1605/15, 29 Cdo 704/2016, 22 Cdo 421/2017, 32 Cdo 304/2018 a další).
52. V projednávané věci pro posouzení, zda je spravedlivé, aby žalovaná jako úspěšná účastnice řízení obdržela od neúspěšné žalobkyně náhradu nákladů řízení, bylo nutno, jak uvedeno shora, vycházet zejména z poměrů účastníků.
53. Žalobkyni bylo před zahájením tohoto řízení usnesením soudu I. stupně ze dne 31. 10. 2016 č. j. 36 Nc 601/2016-29 přiznáno osvobození od soudních poplatků v celém rozsahu a pro podání žaloby a zastoupení v řízení jí byl ustanoven zástupce z řad advokátů.
54. Citované rozhodnutí bylo vydáno na základě zjištění osobních, příjmových a majetkových poměrů žalobkyně, které se v zásadě nezměnily.
55. Žalobkyně je nadále invalidní důchodkyně s příjmem z invalidního důchodu ve výši cca 14.500 Kč měsíčně, další příjem kromě invalidního důchodu nemá a vzhledem k nejvyššímu stupni invalidity mít zřejmě ani nemůže, je osobou osamělou a nemajetnou.
56. Uvedené osobní, příjmové a majetkové poměry žalobkyně sic v řízení neúspěšné, reálně nedovolují v řízení úspěšné žalované hradit jí účelně vynaložené náklady v plné výši.
57. Na straně druhé žalobkyně není osobou zcela bez příjmu, ale osobou v porovnání s celorepublikovou statistikou s průměrným důchodovým příjmem.
58. Nebylo by proto ani spravedlivé nepřiznat úspěšné žalované jí vzniklé náklady vůbec.
59. Lze dodat, že ani sama žalovaná po poučení o soudní úvaze ohledně aplikace ust. § 150 o. s. ř. na daný případ neuvedla nic právně relevantního, co by svědčilo o tom, že nepřiznáním jí náhrady nákladů řízení v plné výši by významně zasáhlo do jejího podnikání.
60. Vzhledem k uvedenému shledal odvolací soud zákonné důvody pro aplikaci ust. § 150 o. s. ř. zavázáním neúspěšné žalobkyně k náhradě nákladů úspěšné žalované za řízení před soudem I. stupně ve výši 1/5, která činí 27.986 Kč z částky 139.928 Kč, jež nebyla ani odvolatelkou

zpochybnována s podmínkami splatnosti uvedenými ve výroku II. tohoto rozhodnutí (§ 160 odst. 1 věta za středníkem o. s. ř., § 149 odst. 1 o. s. ř.).

61. Za použití ust. § 220 odst. 1 písm. a) per analogiam o. s. ř. byl nákladový výrok II. rozhodnutí soudu I. stupně změněn výrokem II. tohoto rozhodnutí.
62. V odvolacím řízení úspěšně žalované bylo ze stejných důvodů a ve stejném poměru přiznáno právo na náhradu nákladů podle § 150 o. s. ř., které byly uplatněny a spočívaly v odměně za právní zastoupení za dva úkony právní služby (písemné vyjádření k odvolání a zastupování při jednání) po 9.660 Kč (§ 7 bod 6 vyhlášky č. 177/96 Sb. – advokátní tarif, dále jen AT), v 2 x paušální náhradě výdajů po 300 Kč (§ 13 odst. 1, 3 AT), v náhradě za promeškaný čas za 4 půlhodiny po 100 Kč (§ 14 odst. 1, 3 AT) a v nákladech cestovního ze Vsetína do Zlína a zpět, celkem 78 km, při průměrné spotřebě 7,8 l/100 km, ceně PHM – nafty 31,80 Kč/litr a náhradě 4,20 Kč za 1 km (vyhlášky č. 358/2019 Sb.), a ze součtu uvedených položek 21 % DPH, tj. 4.376 Kč, náklady odvolacího řízení celkem 24.817 Kč z toho 1/5 činí 4.963 Kč.
63. Náklady odvolacího řízení je žalobkyně povinna nahradit žalované ve výši a za podmínek splatnosti uvedených ve výroku III. tohoto rozhodnutí (§ 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. a § 150 o. s. ř., § 160 odst. 1 věta za středníkem o. s. ř., § 149 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání, podané do dvou měsíců ode dne jeho doručení, k Nejvyššímu soudu ČR, prostřednictvím Okresního soudu ve Zlíně, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Zlín 20. května 2020

Mgr. Dalibor Bruk v. r.
předseda senátu